

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd – BUU alm. del – samrådsspm. N om ministerens holdning til resultaterne i TIMSS 2019-undersøgelsen af danske 4. klasseselevers færdigheder i matematik og natur/teknologi
Titel	Resultaterne af TIMSS 2019-undersøgelsen
Målgruppe	Medlemmerne af Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg, eventuelle eksterne deltagere i samrådet samt seere på Folketingets TV-kanal
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	4 min.
Tid og sted	Torsdag den 4. marts 2021 kl. 10.15-11.15, Lokale 1-133, Folketinget

Disposition

1. Indledning
2. Baggrund for undersøgelsen og hovedresultater
3. Årsager
4. Skoledagens længde
5. Løsninger
6. Afrunding

1. Indledning

- Tak for det. Og tak for fleksibiliteten i forhold til, der er nogle ting, som er blevet udskudt pga. ekstrem travlhed omkring corona. Men også tak for at holde fast i samrådet. Man kunne godt have valgt at sige, at der var gået så lang tid, så man dropper det. Jeg synes, at dette her er en overordentlig vigtig debat.
- Jeg mener ikke, at denne slags undersøgelse bliver uaktuel, bare fordi der går nogle måneder. Vi skal tage resultaterne af den dybt alvorligt, fordi jeg mener, at de understreger, at det der var hele idéen med folkeskolereformen, det er vi ikke kommet i mål med.
- Hele fundamentet var, at der var en for stor gruppe af elever, der forlod folkeskolen uden at kunne tilstrækkelig matematik og dansk. Denne gruppe ville man gerne have nedbragt, så flere forlod folkeskolen med de kompetencer på plads. Når man ser denne rapport, så må man sige, at vi ikke kommet i mål med den målsætning.
- Jeg vil starte med at gå igennem nogle af undersøgelsens hovedresultater. Jeg synes, at der er flere lag i denne rapport, der er vigtig at notere sig, Jeg synes både, at der er noget i forhold til reformen. Jeg synes, at der er noget ift. teknologi og anvendelse af teknologi i undervisningen. Og så er der faktisk også noget i forhold til lektier.

2. Baggrund for undersøgelsen og hovedresultater

- TIMSS er en meget omfattende international undersøgelse, der har fokus på læringsudbyttet af og rammerne for matematik- og natur/teknologi-undervisningen i 4. klasse. TIMSS 2019, som dette samråd vedrører, blev gennemført i foråret 2019, altså før corona. Det er derfor, at det er vigtigt at sætte dato på. Og blev offentliggjort i december 2020.
- Undersøgelsen har en række bekymrende resultater – især når det kommer til matematik. De danske 4. klasseelever er gået 14 point tilbage, fra 539 til 525, siden den undersøgelse der blev lavet i 2015.
- Det er en markant tilbagegang. Faktisk er eleverne tilbage på det niveau, de havde i 2007, hvilket selvfølgelig er utilfredsstillende. Det var det modsatte, der var hensigten med folkeskolereformen. En tommelfingerregel er, at et læringsår i matematik i 4. klasse svarer til 40-60 point. Danske elever i 4. klasse er altså gået tilbage svarende til ca. 1/3 læringsår, hvis man oversætter det på den måde
- Danmark er det eneste nordiske land, der oplever tilbagegang i matematik. Danmark ligger nu under Finland og Norge, men på niveau med Sverige.
- I natur/teknologi ligger eleverne med en gennemsnitlig score på 522 på samme niveau som i 2015. Ser man på fagets underområder, er eleverne gået tilbage i biologi (8 point) og fysik (8,5 point), mens niveauet pointmæssigt er steget for geografi. Udviklingen i geografi er ikke signifikant.

3. Årsager

- Det er så resultaterne af undersøgelsen. Så er det store spørgsmål: Hvad er så forklaringen på dette? Der er ikke en oplagt enkelt forklaring på tilbagegangen,

men snarere en buket af forklaringer på dette. Undersøgelsen dækker første årgang af elever, som ordføreren også sagde, der har gået i skole under folkeskolereformen. Altså alene har gået i folkeskole efter folkeskolereformen De elever, der deltog i undersøgelsen i 2015, havde gået til og med 3. klasse, før reformen blev igangsat.

- Det er klart, at det ved første øjekast kan virke som der er en en-til-en årsag og virkning, altså at det skyldes folkeskolereformen, at 4. klasseelever er blevet dårligere til matematik. Der er det måske bare vigtigt at understrege, at undersøgelsen hverken be- eller afkræfter, at folkeskolereformen i sig selv forklarer resultaterne.
- Ikke desto mindre så synes jeg, at der er god grund til, når man har lavet så stor en forandring på et område, hvor det modsatte var hensigten, så synes jeg, at der er god grund til, at man kigger på den reform og siger, hvilke elementer som kan have bidraget i negativ retning.
- At eleverne er gået tilbage i matematik, men ikke i natur/teknologi er faktisk i sig selv interessant, og det er noget af det, som jeg har tænkt mig at kredse omkring også i arbejdet videre, fordi man kan sige både det ene og andet fag har været underlagt reformen. Det er altså ikke alene reformen eller i hvert fald ikke en-til-en reformen, vi taler om, men også noget andet. Det andet synes jeg også, at man skal gribe om.
- Hvis man ser på undersøgelsen i forhold til IT, så fylder IT mere i undervisningen i 2019 end i den undersøgelse i 2015. Andelen af elever, som har adgang til en computer eller tablet i mindst to fag, er steget fra ca. 30 procent til ca. 70 procent.

- Langt de fleste matematik- og natur/teknologi-lærere, som har mulighed for at benytte computere/tablets i undervisningen, gør det mindst én gang om måneden, og mere end halvdelen gør det ugentligt eller hyppigere.
- I natur/teknologi scorer elever, der sjældent eller aldrig bruger It i undervisningen, 17 point højere. Den gentager jeg lige. Det vil sige, at elever, der aldrig eller sjældent bruger IT i undervisningen scorer 17 point højere end elever, der ofte bruger It i undervisningen. I matematik er der ikke statistisk signifikant forskel mellem de to grupper. Bare for at sige, at det bliver vi simpelthen nødt til at tage alvorligt.
- Vi bør derfor overveje, om den digitale udvikling, som jeg er i øvrigt er stor tilhænger af. Jeg er på ingen måde maskinstormer eller synes, at det er et problem, at vi får digitaliseret vores samfund tværtimod. Jeg synes også coronatiden viser, at et samfund er ekstremt effektivt til at omstille sig også på grund af IT. Men det betyder ikke, at det i alle tænkelige sammenhænge er det bedste redskab, og det er jo sådan, man skal se på IT. Jeg synes godt, at man kan stille spørgsmålstejn ved, om det så har været særlig smart. Og man kan godt diskutere om pædagogikken og didaktikken og undervisningen som sådan er blevet tilpasset i samme tempo. I undersøgelsen hæfter jeg mig også ved, at der er færre elever, der fortæller, at de kan lide matematikfaget. Det er ikke så godt.
- Det er sådan, at de danske elever oplever i mindre grad end elever i de andre nordiske lande, at matematikundervisningen er vel-formidlet. 58 procent af eleverne finder undervisningen godt formidlet eller meget godt formidlet, mens det tilsvarende tal er 65 procent i både Finland og Sverige og 70 procent i Norge. Så der har vi altså en udfordring.

- Andelen med høj faglig selvtillid i matematik er faldet fra 34 procent i 2015 til 29 procent i 2019. Andelen er lavere end i vores nordiske nabolande. En tilsvarende udvikling ses i natur/teknologi, hvor andelen med høj faglig selvtillid er faldet fra 37procent til 29 procent.
- Det er et kæmpe problem. Dykker man ned i den del om lektier, så viser det sig også noget andet, end jeg havde troet. Spoler man tiden 15 år tilbage, var jeg uddannelsesordfører for Enhedslisten. Havde man spurgt mig dengang, hvad det ville betyde, at vi afskaffede lektier i skolen, så ville det have været min påstand, at det ville have haft positiv betydning for social arv, at man lagde lektier og hjemmearbejde på skolen, så det ikke var hjemmearbejde men var lærerstyret, så man neutraliserede det, at der er forskel på, hvad vores forældre kan hjælpe os med.
- Det bliver man bare nødt til at sige, at det ikke er tilfældet. Tværtimod, så er det sådan, at der, hvor der er lektier – og det er på tværs af sociale skel, der klarer man sig bedre, end der, hvor der ikke er lektier. Der er nogle antagelser, der har ligget forud for folkeskolereformen og den skolepolitik, der er blev ført de seneste år, som jeg simpelthen mener, ikke holder.

4. Skoledagens længde

- Det sidste jeg vil sige er omkring folkeskoledagens længde. Da vi forligskredsen blev enige om at indføre en længere og mere varieret skoledag, der var det med henblik på at hæve niveauet i matematik og dansk. Med de flere timer var det dels nogle hegnspæle omkring, at der ikke skulle skæres ned på skolen. Det var noget af det, der var vigtigt for mig, at der var meget store forskelle på, hvor mange timer børnene fik alt efter, hvor i landet man gik i skole henne. Med de flere timer fik skolerne faktisk også mulighed for at differentiere undervisningen

mere, lave udeundervisning, bevægelse og meget andet som en del af skoledagen. Der blev også sat flere timer af til matematikundervisning på 4. –9. klassetrin.

- Men som rapporten viser, så er vi ikke lykkedes med at gøre eleverne i 4. klasse dygtigere til matematik. Så synes jeg jo, at man som politiker bliver nødt til gå ret åbent til, hvad det er, der skal til, fordi vi har åbenlyst ikke ramt skiven i forhold til det, der var formålet.
- Noget kan tyde på, at elevernes udbytte af de enkelte undervisningstimer er faldet. Det hænger måske også sammen med, at antallet af ressourcer per time faldt meget drastisk, og det vil sige, at kvaliteten af den enkelte time muligvis er dalet mere, end det som kvantiteten af timer har kunne give os. Det synes jeg, at vi skal tænke enormt grundigt over.
- Der er rigtig mange mulige forklaringer på alt muligt i de her rapporter. Men overall kan man bare sige, at de slår i hvert fald fast, at det, der var formålet med folkeskolereformen, ikke er lykkedes. Det var de indledende bemærkninger her fra.